

**К.е.н., доцент кафедри податкового менеджменту та фінансового
моніторингу Абесінова О.К.,
здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні
Деркач А. О.**

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», Україна*

Особливості обліку грошових коштів в установах державного сектору та шляхи його удосконалення

Грошові кошти є необхідним активом кожної установи для забезпечення її життєдіяльності та платоспроможності. Процес руху грошових коштів, як об'єкт бухгалтерського обліку, має свої особливості. Грошові кошти слугують основною складовою фінансової стабільності установи, а отже відіграють провідну роль в його господарській діяльності.

Ефективність обліку грошових коштів вимагає належної організації роботи з готівкою, а саме: готівкові та безготівкові операції мають проводитися правильно, своєчасно та мати законні підстави для їх здійснення; установа має забезпечити надійне зберігання готівкових коштів у касі; важливо дотримуватися всіх правил оформлення розрахункових операцій та своєчасно відображати їх в бухгалтерському обліку; необхідно постійно проводити контрольні заходи задля перевірки касової дисципліни, в т. ч. перевірка дотримання умови витрачання грошових коштів лише за їх цільовим призначенням; важливо забезпечити регулярне проведення інвентаризації грошових коштів та відображати результати інвентаризації в системі бухгалтерського обліку установи [1].

Порядок проведення операцій з готівковими коштами установи державного сектору регламентує «Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні» № 148, відповідно до якого зазначені операції мають назву касові операції. Відображення в обліку цих операцій здійснюється відповідно до вимог «Інструкції з обліку коштів, розрахунків та інших активів бюджетних установ» № 242.

Для обліку наявності та руху коштів використовують рахунок 22 «Готівкові кошти та їх еквіваленти» Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, який включає субрахунки: 221 «Готівкові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів»: 2211 «Готівка у національній валюті», 2212 «Готівка в іноземній валюті», 2213 «Грошові документи у національній валюті», 2214 «Грошові документи в іноземній валюті», 2215 «Грошові кошти в дорозі у національній валюті», 2216 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»; 222 «Готівкові кошти та їх еквіваленти державних цільових фондів»: «2221 «Готівка у національній валюті», 2222 «Готівка в іноземній валюті», 2223 «Грошові документи у національній валюті», 2224 «Грошові документи в іноземній валюті», 2225 «Грошові кошти в дорозі у національній валюті», 2226 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті», 2227 «Інші еквіваленти грошових коштів» [2].

Облік безготівкових розрахунків ведеться на рахунку 23 «Грошові кошти на рахунках», до складу якого входять такі субрахунки: 231 «Грошові кошти на рахунках розпорядників бюджетних коштів»: 2311 «Поточні рахунки в банку», 2312 «Інші поточні рахунки в банку», 2313 «Інші поточні рахунки в банку», 2314 «Інші рахунки в Казначействі», 2315 «Рахунки для обліку депозитних сум»; 232 «Грошові кошти на рахунках державних цільових фондів»: 2321 «Поточні рахунки в банку», 2322 «Рахунки для обліку коштів державних цільових фондів у Казначействі», 2323 «Реєстраційні рахунки», 2324 «Інші рахунки в Казначействі», 2325 «Рахунки для обліку депозитних сум» [2].

Аналітичний облік грошових коштів відображається у картках аналітичного обліку за їх видами, які відкриваються щомісячно та

заповнюються на підставі звіту касира і первинних документів, що стосуються безготівкових операцій (виписки банку, розрахункові документи, платіжні доручення, квитанції) [3].

Синтетичний облік грошових коштів ведеться за меморіально-ордерною формою. Дані про операції з грошовими коштами заносяться до Меморіального ордеру №1 «Накопичувальна відомість за касовими операціями», а безготівкові розрахунки відображаються в меморіальних ордерах №2 «Накопичувальна відомість руху грошових коштів загального фонду на рахунках, відкритих в органах Державної казначейської служби України (банках)» та №3 «Накопичувальна відомість руху грошових коштів спеціального фонду на рахунках, відкритих в органах Державної казначейської служби України (банках)».

До книги «Журнал-голова» необхідно заносити суми оборотів, що відображаються в накопичувальних відомостях. Меморіальні ордери мають бути підписані особою, що її виконала та головним бухгалтером установи [4].

Вдосконалення процесу обліку грошових коштів є однією з найактуальніших проблем, яка потребує особливої уваги, з метою забезпечення достовірного та своєчасного відображення даних про рух грошових коштів в обліковій системі установи. Від якості проведення операцій пов'язаних з рухом грошових коштів залежить рівень платоспроможності та фінансовий стан установи в цілому.

Серед заходів вдосконалення обліку грошових коштів установ державного сектору доцільно виділити такі: адаптація національних стандартів до міжнародних; повна автоматизація облікових процесів; скорочення кількості готівкових розрахунків та перехід до безготівкових операцій; спрощення процесу документообігу; удосконалення плану рахунків для державного сектору; впровадження управлінського обліку грошових коштів; розробка стратегічних фінансових планів руху готівки; удосконалення номенклатури первинного обліку руху грошових коштів; розробка та застосування

внутрішнього реєстру грошових коштів установи; запровадження посиленого контролю за операціями з грошовими коштами.

Впровадження запропонованих заходів дозволить установам не тільки зекономити час, але й вдосконалити систему ведення бухгалтерського обліку та документообороту, а також забезпечить більш ефективний контроль за рухом грошових коштів. Отже, питання обліку грошових коштів в установах державного сектору є досить актуальним в наш час, від його якісної, правильної організації залежить ефективність діяльності установи.

Література:

1. Ємельянова Ю. В. Удосконалення організації обліку грошових коштів як складової монетарних активів *«Молодий вчений»*, № 5 (81). 2020. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/5/34.pdf>.

2. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. Наказ Міністерства фінансів України № 1203, від 31.12.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text> (дата звернення: 22.11.2021).

3. Скалюк Р. В. Бухгалтерський облік грошових потоків бюджетних установ *«Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування*,. 2014. URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/36511>.

4. Шевчук В. О. Облік грошових коштів бюджетних установ. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації*. 2014. URL: <http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/periodicals/b-obl/141/26.pdf>.

5. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 29.12.2017 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення: 22.11.2021).

6. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті від 21.01.2004 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>. (дата звернення: 22.11.2021).